

DELO



glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 14. junija 1985 - Leto XXXVII. - Štev. 13 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abbon. postale - Gruppo II/70 - 500 lir

REFERENDUM: Pirova zmaga

Rezultati referenduma o ceni delovne sile so znani. Znanе so tudi reakcije zmagovalcev, ki se res nimajo česa veseliti. Pravijo, da je zmagala vlada (kar tudi drži), vendar je izgubila precej soglasja med svojimi privrženci.

Najhuje so pravzaprav bili poraženi zagovorniki zmagovite fronte za «NE», Carniti in Benvenuto, teoretika «političnega barantanja» med sindikatом in vlado ter delodajalci, ki je navdihovalo lanski vladni dekret o draginjski dokladi. V trenutku, ko se je zdelo, da jih je italijansko ljudstvo (pod moralnim pritiskom izsiljevanja in ustrahovanja) tudi zares podprlo, so prejeli klopoto delodajalcev. Confindustria se sploh ni zmenila za dogovorjeno «zamenjavo» (jaz tebi okrnjeno draginjsko doklado, ti meni večji vpliv na odločitve vlade) in je preklicala vso draginjsko doklado. Očitno so se veliki kapitalisti čutili močne, saj so dosegli ljudsko soglasje pri politiki, katere bistvo je bilo darilo 5 tisoč milijard lir, ki so se iz delavskih žepov stekli v blagajne industrijev in profite. Logično je, da so industrijci razumeli, česar drugi niso hoteli: če ti je nekdo ponudil prst, vzami še roko.

Prepričani smo, da je med italijanskimi volilci mnogo takih, ki se sedaj kesajo svoje izbire. Preden so bili znani izidi referenduma sem se pogovarjal z nekom, ki je odkrito priznal, da je glasoval «ne» zaradi strahu. «Veš, ta vlada lahko tudi uresniči izrečene grožnje». In koliko je takih, ki so verjeli propagandi UIL, da bodo zvišane stanarine, če zmaga «da»? Koliko upokojencev se je zbal grožnje, da bodo povišali samoprispevke na zdravila? Koliko obrtnikov in trgovcev se je zbal novih davkov, če bi bili delodajalci prisiljeni vrniti delavcem odvzete dohodke? Koliko jih je, ki so mislili, da je prav, če delavski razred še naprej nosi na svojih ramenih vse breme krize?

Spopad ni bil preprost, niti lahek, kot so nekateri mislili. Bili smo praktično sami, proti vsem strankam, proti strokovnim organizacijam, dvema sindikatoma, vsem časopisom,

Stojan Spetič

proti šestim televizijskim kanalom... Nismo hoteli dramaturgizirati spopada, kot je storil Craxi, ki je celo zagrozil z vladno krizo in predčasnimi volitvami, če bi zmagal «da».

V teh pogojih moramo ceniti tudi doseženi rezultat. 45,7 odstotka je veliko. Priča o tem, da skoraj polovica Italije želi drugačno gospodarsko politiko in opozarja na pereče družbene in gospodarske probleme. Teh pa ni malo, začenši s problemom zaposlovanja, ki tako dramatično odmevajo v družinah treh milijonov nezaposlenih.

Gospodarji se najbrž pripravljajo na revanš, ker računajo na razcepljenost delavskega gibanja in naprednih sil. Seveda, v naših vrstah je potrebno

razčiščenje, kot je potrebno samokritično razmišljanje med «zmagovalci». V sindikalnem gibanju ni časa za polemike o preteklosti, potrebna je obnova enotnosti spričo novih groženj.

Naj mi bo, čisto na koncu, dovoljeno še kratko razmišljanje o Slovencih. Nekateri so nergali, češ da se to nas ne tiče in da je bolje, če ne mešamo manjšinske politike z referendumom. Mi pa smo opozarjali na nevarnost odločanja na koži prizadetih ljudi. Sedaj bi radi opozorili na hujšo posledico: na nevarnost odločanja na koži prizadetih ljudi, s tihim ali glasnim privoljenjem neprizadete večine. Kdor hoče razumeti, naj razume. Izsiljevanja ljudi in skupin, ki se čutijo močne, ker so v zadnjem trenutku skočile na voz «zmagovalca», v resnici pa se boje in svoj strah kažejo z nepotrebnim dia-

(Nadaljuje na zadnji strani)

Izjava Roberta Viezzija deželnega tajnika KPI

Kljub veliki teži, ki jo imajo glasovi za NE, moramo poudariti, da je DA žel visoko priznanje s strani volilcev. Če upoštevamo, da je KPI, ki je obtožena, da je edini pobudnik referenduma, na zadnjih volitvah prejela 30% glasov, vidimo, da je zahteva po odpravi zakona naletela na višje odobravanje. Po drugi strani pa je koalicija, ki zastopa NE, prejela mnogo manjši odstotek glasov od tistih, ki so jih skupno prejele stranke, ki jo sestavljajo.

Tudi v Furlaniji Julijski krajini, kjer DA prejme 35% glasov, rezultat predstavlja dobrih 6 odstotkov več od skupnih glasov strank, ki so bile za DA, medtem ko stranke za NE prejmejo mnogo manj, kot so predvidevale in manj kot so doslej imele glasov.

Dober del volilcev ni nasledel poskusom predsednika vlade in petstrankarske koalicije, da bi dramaturgizirali kampanjo za referendum in so se torej odločili neodvisno od navodil svojih strank.

Napor, ki ga je vložila KPI in z njo vrsta intelektualcev, tehnikov, gospodarskih operaterjev in drugih, v prozorno obrambo delavskih interesov, je bil poplačan.

Ta važen rezultat mora priti v poštev pri obnovitvi sindikalne enotnosti nasproti objestnosti industrijev, ki so odpovedali dogovor o draginjski dokladi. Ta odpoved, ki zgovorno priča o težkem družbenem spopadu našega časa, postavlja na laž številna pretiravanja, ki so prišla do izraza med kampanjo za referendum.

Rezultat ljudskega glasovanja daje večjo moč sindikalnemu gibanju v težkih pogojih, ki se sedaj začenjajo, za prestrukturiranje osebnih dohodkov odvisnih delavcev.

Nebrzdana oholost gospodarjev narekuje takojšen odgovor!

Hladna prha za vse, ki so tako ali drugače čakali na izid referendumu. Natanko ob 14. uri, v trenutku, ko so po vsej Italiji zaprli volišča, je predsednik zveze italijanskih industrijcev Lucchini sklical tiskovno konferenco in sporočil, da je Confindustria preklicala vse obstoječe dogovore o draginjski dokladi, ki bo torej prenehala obstajati (tako kot je bila v zadnjih 15 letih) med januarjem in februarjem prihodnjega leta.

Sklep o preklicu sporazumov o draginjski dokladi je zveza industrijcev formalno sprejela že pred časom, vendar je sklenila počakati na pravi trenutek, se pravi, ko so se ljudje že izrekli na referendumu, a ni bil znan izid, ki sedaj pravzaprav nima več tolikšnega pomena.

Pismo z uradnim sporočilom o odpovedi dogovorov o draginjski dokladi je predsednik industrijcev Lucchini že odposlal predsedstvu vlade in vsem sindikalnim konfederacijam, vendar je večino partnerjev seznanil po telefonu že zjutraj.

Lucchini je izrecno poudaril, da sklep o preklicu dogovorov o izplačevanju draginjske doklade sploh

ni v zvezi z referendumom, pač pa so se industriji soglasno izrekli v trenutku, ko so ugotovili, da v sindikalnem svetu nihče več ne brani sedanjega sistema izračunavanja draginjske doklade.

Predsednik zveze industrijcev je na koncu dejal, da se bodo morala sedaj nadaljevati pogajanja o reformi celotnega sistema izračunavanja delavskih in uradniških dohodkov, morda z vlado, ali pa tudi brez nje, samo s sindikati. Če do februarja ne bo dosežen sporazum, bodo delavcem in uradnikom začeli izplačevati draginjsko doklado na osnovi pravilnika izpred treh desetletij, točneje iz leta 1957. Ta pravilnik je, v bistvu, določal različne sisteme kritja draginjske doklade od stroke do stroke in ločeno med delavci in uradniki.

Vest, da je zveza industrijcev preklicala dogovor o izplačevanju draginjske doklade, ne da bi sploh čakala na izid referendumu, je prizadel predvsem sindikalne kroge. Še posebej je sindikaliste prizadel zmagoslavni ton predsednika delodajalcev Lucchinija, ki je poudaril, da industriji ne bodo

plačevali decimalke dozorelih točk draginjske doklade, o usodi davčnega grabeža pa naj odloča vlada sama.

Tako je predstavnik delodajalcev oholo polil s hladno vodo vse, ki so menili, da gledajo industriji na splošno korist. Sedaj, ko jim nihče ne more odvzeti iz žepa 5 tisoč milijard, kolikor so jih prejeli v dar z znanim februarjskim vladnim dekretom, so se industriji polakomnili in hočejo še več. Vsiliti hočejo novo «premično lestvico», ki naj bo po godu gospodarjem, ne pa sindikalnemu gibanju, kateremu je propagandni terorizem zadnjih tednov odrezal noge.

Kdor se je v taboru UIL, CISL, med socialisti in demokristjani, socialdemokrati in republikanci pripravljaj na zmagoslavje, se je moral resno zamisliti v lastne odgovornosti. Industriji so ravnali z njimi tako, kot so navajeni: «Hlapec je odpravil, hlapec naj gre!»

Kaj sedaj? Izid referendumu je za delovne ljudi negativen, ker sedaj vedo, kako šibke so vezi družbene solidarnosti. Morda pa jim bo lekcija industrijcev zalega. Lucchini je dokazal Benvenutom, Carnitijem in Del Turcom, da znajo gospodarji braniti svoje koristi, ne glede na vse ostalo. Bodo sindikalisti razumeli lekcijo in poiskali pota obnovljene enotnosti? Seveda, ne po poti ustvarjanja «režimskega sindikata» ob skominah po izločanju večine komunističnih delavcev, pač pa ob upoštevanju mnenja baze, ki ima še nekaj povedati.

Industriji so pobasali v svoje žepce 4 točke dekreta, decimalke, sedaj celo draginjsko doklado, predvsem pa šo na svoj račun pripisali solidarnost vladne večine in dela sindikalnega gibanja. To jim daje moč, da bodo vsiljevali svoje pogoje. Je to neizbežno? Prav je, da vsi skupaj o tem razmišljamo. Komunisti smo storili svojo dolžnost, ko smo nudili ljudstvu možnost, da se izreče. In se je izreklo. Kapitalisti pa so jasno povedali, da se požvižgajo na vlado, na sindikate, na referendum in torej na ljudsko voljo. Prvo je njihova korist, vse ostalo pa so bile le propagandne limanice.

Komunisti ne bomo šli v kot. Bdeli bomo, da se ne bodo dogajale nove krivice delovnim ljudem, da se samopašje vlade ne bo širilo na nova področja družbenega življenja.

Delovnim ljudem bomo še naprej o strani. Tudi tistim, ki so se pustili prepričati ali so klonili pred ustrahovanjem, misleč, da se bodo s predajo izognili hujšemu.

IZJAVA TRŽAŠKE AVTONOMNE FEDERACIJE KPI

Naša bitka je bila pravilna, čeprav ni dosegla zmage.

Rezultati referendumu izražajo močno odobravanje platforme za DA, ki je bila usmerjena v sanacijo nasilja, ki ga je vlada storila z dekretom februarja lani, v reševanje gospodarske krize z drugačnimi sredstvi, ne samo z vse večjim ožemanjem odvisnega dela.

Smiselnemu delu, ki so ga v tem opravili aktivni tovariši in drugi demokrati najrazličnejšega družbenega in kulturnega izvora, izraža Avtonomna federacija KPI priznanje v imenu celotne partije.

Komunisti se zahvaljujemo tudi vsem volilcem, ki so izbrali DA zavestno in svobodno, v odgovor pretirani dramatizaciji in lažem, po katerih so posegli zastopniki NE, ki jih je podpirala močna in zaskrbljujoča kampanja masovnega dezinformiranja, predvsem s strani RAI-TV.

V tržaški pokrajini se je okrog DA zbralo skoraj 40% glasov, kar kaže na širok in globoko motiviran družbeni protest, tudi na krajevni ravni, za preokret gospodarskega in družbenega razvoja.

Pokrajinsko tajništvo KPI zato poudarja, tudi v luči odpovedi draginjske doklade, ki jo je potrdila Confindustria, da bodo morale tiste sindikalne in demokratične komponente, ki so se zavzele za NE, upoštevati zahtevo po hitrem in konstruktivnem soočanju v okviru naprednih sil in predvsem delavskega gibanja, da se izoblikuje enoten politični nastop v odgovor na krizo in za ponovno rast italijanskega gospodarstva, ki naj ustavi ofenzivo najskrajnejših neoliberalističnih sil, ki stremijo za odpravo vsakega mehanizma za prilagajanje plač in mezd draginji in za družbeno zaščito delavskih slojev.

PRAZNIK UNITA IN DELA V DOLINI

Sobota, 15. junija:

ob 18.00 odprtje kioskov
ob 20.30 ples z ansamblom
IDEA iz Kopra

Nedelja, 16. junija:

odprtje kioskov ob 10.00
ob 19.30 nastop pevskega zbora
KD Primorsko iz Mačkolj, nato
bodo govorili tov. Viezzi, deželni
tajnik KPI, in Ivo Širca, član
pokrajinskega vodstva KPI
ob 20.30 ples z ansamblom Idea

Ponedeljek, 17. junija:

ob 18.00 odprtje kioskov
ob 20.30 ples z ansamblom Pom-
lad

Kioski dobro založeni, tradicio-
nalna loterija s številnimi nagra-
dami.

„СОРОК ЛЕТ ПОБЕДЫ
В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ
1941—1945 гг.“



УДОСТОВЕРЕНИЕ

БЕРНЕТИЧ Мария

BERNETIC Maria

ВРУЧЕНА ЮБИЛЕЙНАЯ МЕДАЛЬ

„СОРОК ЛЕТ ПОБЕДЫ
В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ
ВОЙНЕ 1941—1945 гг.“



Секретарь Президиума
Верховного Совета СССР

9 мая 1985 года

Vrhovni sovjet ZSSR je 9. maja letos, ob 40-letnici zmage v drugi svetovni vojni podelil več priznanj zaslužnim antifašističnim in partizanskim borcem, v domovini in na tujem, za njihove zasluge v skupnem boju za svobodo narodov.

Tako priznanje je prejela tudi naša tovarišica Marija Bernetič, naša ljubljena Marina, kateri iskreno čestitajo vsi tovariši in še posebej uredništvo «Dela».

Namesto podlistka

Recimo, da je to, moje, predpočitniško ali postreferendumsko drobno razmišljanje, vsekakor razmišljanje ženske, pretežno gospodinje, ki mesec za mesecem «kupčka» možovo plačo in se na vse kriplje trudi, da bi brez večjih vozlov vezala začetek s koncem meseca. Recimo, da je, sicer pa je dejansko tako.

K temu vezanju gre vsekakor prišteti tudi take stroške, ki so predvideni, niso pa točno časovno napovedani. Da bo jasneje: elektriko in telefon pri nas plačujemo vsaka dva meseca, brez večjih zamud, davke povsod enako prijavljamo enkrat na leto (hvalabogu), letos pa nam je prav ta državljanska dolžnost odščitnila kar lepo okroglo vsotico. Plinsko jeklenko, na primer, nabavimo, ko plin poida in tega ne moremo predvidevati. Prav tu pa se moje kupčkanje vsakokrat zamaje. Naš, vaški, dobavitelj si namreč kar sam kroji cene za jeklenke. Razmah pri krojenju pa včasih preseže tudi 2 do 3 tisoč lir. Vendar tudi to, demokratično, predvsem pa zaradi komodnosti, tiho in pohlevno prenašamo. Pa kaj bi nergala! Na prelomnici stoletja je že naš pesnik Aškerc spraševal v baladi Mejnik, ... «Joj, kam bi del?» in si odgovarjal... «I, kjer si vzeli!» Ko sem morala oni dan naročiti (in plačati) jeklenko, sem bila potem še pozno zvečer ogorčena, jezna in... tiho. Po večerji je vsa družina sle-

dila TV poročanju o izidih ljudskega glasovanja glede draginjske doklade. Izjave predstavnikov raznih (vseh) političnih taborov so si sledile kot na tekočem traku, vmes so posegli tudi sindikalisti, sicer pa si je bilo vse na las podobno kot po vsakem volilnem podvigu. Toda, gospodinje ali ne, ogorčeni ali ne, tolikih in tolikšnih oslarij in kozerij, svoj živ dan nismo bili deležni.

Moj želodčni čir se je že nevarno oglašal in grozil s prvimi, pekočimi bolečinami, a prepričana sem, da niso imele nobene zveze s komaj zaužito hrano. Tako kot jaz je ves volilni življenj, od Alp do otokov lahko zvedel, da so se komunisti najmanj leto dni sramežljivo a izzivalno spogledovali z misovci, ki so se tudi zavzemali za odpravo vladnega odloka, torej za «da»; zvedeli smo, da je zmaga «ne» v bistvu in kratkomalo grenak poraz izključno KPI in njenega napačnega tolmačenja možnosti rešitve gospodarske krize. Nadalje nam je golobradi radikalec solil te naše trde in na levo nagnjene butice, češ, da se generalni tajnik KPI in njegovo privrženstvo vselej dobrohotno smejijo, pa naj gre za visoko zmago ali nizek poraz, kot je naprimer tale, referendumski in prejšnji, od 12. maja. In, končno, od Martellija smo izvedeli, kako bo izid referenduma začrtal nove smernice za nadaljnje delo (?), kajti izid sam, torej zmaga «ne», je ba-

je tudi izraz dobre volje, zavesti, kritičnosti, razumevanja, pripravljenosti do sodelovanja... vsega delavskega razreda. Da o tem, kako si je Craxi oddahnil, ker je sedaj vladna kriza samo še velikanski votel strah, niti ne govorimo. (Moj soprog, ki pri domačem kupčkanju aktivno sodeluje, je mimogrede izustil, da niti letošnja polarna zima ni povzročila toliko škode kot Craxijevo vmešavanje v gospodarski mineštron). O tem, kako se je tudi časnikar sam ironično nasmihal Martellijevim na okrog pripeljanim odgovorom pa raje ne bi opletala.

Skratka: zato, da se bodo stvari na škornju uredile, dokončno in nepreključno, smo potrebovali le še zadnje ljudsko glasovanje, zadnji dokaz vdanosti in resignacije delavcev. Vprašljivo pa je, kakšen bi bil izid referenduma, ko bi se glasovanja lahko udeležili samo neposredno prizadeti, se pravi delavci in upokojenci. Kljub vprašljivosti pa sem prepričana, da niti tedaj ne bi mogli reči, da je volk sit in koza cela. Saj tako ali drugače, niti sedaj ni, koza je namreč oglodana, volk pa še vedno lačen in napadalen. Toda kaj zato, po tem referendumu bo sindikat ponovno pridobil na veljavi in vplivnosti (baje so ga svojčas prav komunisti spravili za kulise), vse kaže tudi, da je njegova ponovna enotnost tik pred zdajci (baje je KPI kriva njegove razbitosti), brezposelnim se štejejo

*Stane Dolanc ob obletnici smrti
Enrica Berlinguerja*

VIDNA ITALIJANSKA IN SVETOVNA ZGODOVINSKA OSEBNOST

Ob obletnici smrti generalnega sekretarja Italijanske komunistične partije Enrica Berlinguerja (11. junija) so 22. maja v rimskem parlamentu slovesno predstavili knjigo o tej vidni politični osebnosti sodobne Italije. Uredništvo časnika *Unita* se je obrnilo na nekaj italijanskih in svetovnih politikov ter komunističnih in socialističnih prvakov in jih prosilo, naj obudijo svoje spomine na Berlinguerja. Poleg Italijanov Pertinija, Andreotija, Zacagninija, Natta in drugih so poslali prispevke za knjigo med drugimi tudi François Mitterrand, Erich Honnecker, Hu Yaobang, Stane Dolanc, Vadim Zagladin, Jaser Arafat in Horst Emke.

Objavljamo prispevek člana predsedstva SFRJ in dolgoletnega Berlinguerjevega prijatelja Staneta Dolanca.

● Spadaš v isto generacijo komunistov kot Enrico Berlinguer. Med drugo svetovno vojno sta se bojevala proti fašizmu in za revolucionarno preobrazbo države, potem pa sta po zgledu velikih zgodovinskih osebnosti naših partij vnašala številne novosti v komunistično gibanje. Kako so jugoslovanski komunisti te generacije videli Enrica Berlinguerja?

Zame je velika čast, da lahko danes rečem, da sem poznal Enrica Berlinguerja in da sem z njim sodeloval. Spoznal sem ga med sodelovanju naših partij in resnično je bil velik užitek sodelovati in tovariševati z njim.

V spominu jugoslovanskih komunistov je Berlinguer ostal marksist revolucionar, ki je v kratkem časovnem obdobju zapustil glo-

boko sled v sodobni politični zgodovini svoje države, v delavskem in komunističnem gibanju in na evropskem in svetovnem političnem prizorišču.

S svojim deželem pri oblikovanju idejne in politične fiziognomije Italijanske komunistične partije, danes največje in najvplivnejše delavske partije v zahodnem svetu, se je Berlinguer uvrstil med njene najvidnejše zgodovinske osebnosti – od ustanovitelja Antonia Gramscija do Palmira Togliattija in Luigija Longa. Njegova velika zasluga je, da so danes italijanski komunisti v svoji državi vplivna politična moč in da je italijanska komunistična partija pomembna sooblikovalka novih demokratičnih odnosov v delavskem in komunističnem gibanju, utemeljenih na enakopravnosti in pravici vsake delavske partije in gibanja, da v skladu z razmerami v svoji državi in njenimi potrebami išče in odkriva lastne poti za graditev socializma. Pri oblikovanju političnih programov KP Italije in vodenju njenih akcij je Berlinguer izhajal iz interesov delavskega razreda, upošteval je posebni razmer ter družbena in politična nasprotja v Italiji. Zato je partija, ki ji je stal na čelu, uspešno delovala kot organizacija širokih delavskih in ljudskih množic. Sam Berlinguer pa je kot človek, ki se je zavzemal za sodelovanje vseh naprednih in demokratičnih sil, užival velik ugled v italijanskem političnem življenju, med prijatelji in somišljeniki, pa tudi med političnimi nasprotniki.

Kot marksist ustvarjalec, ki življenja in družbene resničnosti ni obravnaval dogmatsko, ni dopustil, da bi se partija, ki jo je vodil, zaprla v sekto z ozkimi pogledi in omejenim delovanjem, ampak jo je oblikoval in razvijal kot široko politično fronto s programom, ob katerem so se zbrale najširše demokratične sile v Italiji. Njegov »zgodovinski kompromis« in program združitve vseh demokratičnih sil v državi ter »tretja pot« v socializmu »italijanskih barv« so bistveno zaznamovali gibanje in idejo evrokomunizma, med katerih tvorcov je bil tudi Berlinguer. Številne zahodnoevropske delavske partije so v teh idejah našle navdih in spodbudo pri iskanju posebnih poti boja za socializem, brez receptov in šablon, pač pa na podlagi interesov lastnega naroda in delavskega razreda ter ob upoštevanju lastne stvarnosti in možnosti za uvedbo socialističnih družbenih odnosov.

S svojo odkritostjo in poštenostjo resničnega revolucionarja in delavskega borca si je Berlinguer pridobil zaupanje milijonskih množic delavskega razreda in italijanskega naroda, saj je znal z njimi navezati živo in neposredno komunikacijo. V spominu so mi njegovi nastopi na kongresih italijanske komunistične partije, delavskih zborovanjih in zlasti festivalih *Unità*, ko je s svojo krepko besedo vzdigoval na noge in razvnel množico več sto tisočev udeležencev. Iz tega človeka s tihim značajem in krhko postavostjo izžarevala velika revolucionarna energija in človeški optimizem.

Tudi v njegovi smrti je veliko simbolike. Po svoje izraža vse njegovo življenje in boj za človekove ideale. Umril je, kakor je tudi živel – med akcijo, na nogah, medtem ko je govoril delavcem v Padovi.

Velik zagovornik miru

● Berlinguer je videl v razmerju med izvornima resničnostma, ki ju predstavljata naši partiji ne glede na njun različni mednarodni in notranji položaj, njun nadvse pomembni delež k akciji za razorožitev in odpravo vojaških blokov, dialog in napredek v Evropi in svetu. Ali se ti ne zdi, da je to eden izmed najplodnejših in najaktualnejših vidikov njegovega delovanja.

Tudi pri tem je izhajal iz interesov človeka, ljudi in delavcev. Poznamo ga kot velikega zagovornika miru in napredka v svetu. Do zadnje ure se je bojeval za svet brez blokov in raket, za razorožitev in obvarovanje človeštva pred jedrsko katastrofo. O tem je govoril delavcem v Padovi v tragičnem trenutku, ko je bilo pretrgano njegovo življenje. Zavzemal se je za pravične gospodar-

PRAZNIK KOMUNISTIČNEGA TISKA «UNITÀ» in «DELA» NA TRŽAŠKEM NABREŽJU od pomorske postaje do ribarnice

Iz programa:

četrtak 27.6., ob 21.00: koncert
Gina d'Elisa

petek 28.6. ob 21.00: Black Jack
glasba in video z Alfredom La-
cosegliazem

sobota 29.6. nastop skupine iz
Vojvodine s programom Ukra-
jinske folklore in mažoretke iz
Ljubljane

ob 21.00: ples ob morju

nedelja 30.6. ob 21.00: ples s
skupino Est Nord Est

ponedeljek 1.7. ob 21.00: večer
folk glasbe

Delovali bodo kioski z ribami
in drugo hrano, pokrita restavracija,
domače vino.

Politična zborovanja, razstave,
okrogle mize.

Obiščite razstavo o nekdanjih
kopališčih v Trstu.

ske odnose na našem planetu, zmanjšanje prepada med razvitimi in nerazvitimi državami in odpravljane drugih gospodarskih problemov, saj zavlačevanje pri tem potiska svet v vse hujšo krizo. S tem se je povzpel med najvidnejše osebnosti na mednarodnem političnem prizorišču.

Osebnost Enrica Berlinguerja je združevala najvišje vrednote komunista in delavskega borca in človeške vrline. Bojeval se je za svet brez vojne, za mir in napredek, za osvoboditev dela in človeka. Za te cilje je navduševal partijo, ki jo je vodil.

Iz politike in odnosov, ki sta jih italijanska komunistična partija in njen generalni sekretar izoblikovala in razvila v lastni partiji, so zrasla tudi stališča, ki sta jih zagovarjala v delavskem in komunističnem gibanju. To so enakopravnost, neodvisnost in pravica vsake partije in gibanja, da samostojno odločata o izbiri sredstev in lastnih poteh pri graditvi socializma. KP Italije in njen generalni sekretar Enrico Berlinguer sta odločno zasekrala vsak diktat v komunističnem gibanju ali obnovitev centra, ki bi bil podoben kominterni in informbiroju.

Berlinguer je videl prihodnost sveta v izvajanju politike miru, humanih odnosih med ljudmi, socializmu in resnično enakopravnih odnosih med državami, partijami in narodi. Bil je med tvorci evrokomunistične ideje, ki je odmevala in vplivala daleč čez zemljepisne meje, ki jih vsebuje njeno ime.

Berlinguerja sem poznal več kot 20 let

● Kakšni so tvoji osebni spomini na srečanja in odnose z Berlinguerjem?

Enrica Berlinguerja sem poznal več kot dvajset let. Spoznal sem ga, ko sem v okviru sodelovanja med partijskima šolama KPI in ZKJ prihajal iz Ljubljane v Rim. Postala sva osebna prijatelja. Spoštoval sem njegovo skromnost, poštenost, človečnost, inteligentnost, fanatično marljivost, predvsem pa njegovo revolucionarnost in zmožnost za realno in trezno presojanje političnih odnosov v svetu, Italiji, delavskem gibanju in tudi Jugoslaviji. Videval sem se z njim ob različnih priložnostih, na sestankih naših partijskih delegacij, na kongresu KPSZ leta 1976, na konferenci evropskih komunističnih partij, na kongresih italijanske KP. Skupaj sva preživela dopust z družinama in takrat sva imela več časa za pogovor o različnih problemih. Čeprav je med razpravo temperamentno branil svoja mnenja in stališča, je bil zmeraj pripravljen sprejeti sogovornikove argumente. Številne probleme je presojal predvsem z vidika KP Italije, vseeno pa je vedel, da so sodbe o čeških dogodkih in položaju na Poljskem, problem obojestranskih odnosov s Kitajsko, razvoj samoupravljanja v Jugoslaviji, politika neuvršenosti in številna podobna vprašanja pomembni in dostikrat tudi odločilni za razvoj delavskega gibanja v Italiji. Zato je bil do kraja načelen.

Do ljudi okrog sebe se je vedel z velikim dostojanstvom, s tovariško pozornostjo in spoštovanjem. Zaradi njegove dobrodušne narave so ga povsod radi vabili in ga s spoštovanjem sprejemali. Med pogovori je bil odkrit in imel je izreden smisel za demokratični dialog. Oportunizem in demagogija sta mu bila tuja. Nikoli ni vsiljeval svojega stališča in mnenja in z največjim spoštovanjem in pozornostjo je poslušal drugačne poglede. Zaradi tega smo ga v Jugoslaviji visoko cenili. Imeli smo enake ali zelo sorodne poglede



V spominu jugoslovanskih komunistov je Berlinguer ostal marksist revolucionar, ki je v kratkem časovnem razdobju zapustil globoko sled v sodobni politični zgodovini svoje države, v delavskem in komunističnem gibanju ter na evropskem in svetovnem političnem prizorišču.

na najpomembnejša vprašanja v zvezi z odnosi v svetu in delavskem in komunističnem gibanju, pa tudi če smo se kdaj v čem razhajali, ni bilo to nikoli vzrok za spore ali da bi se drug od drugega oddaljili. Narobe, tudi ob tem smo utrjevali in razvijali odnose med našima partijama, tako da smo si prizadevali stvari pojasniti in drugi druge bolje spoznati.

Na načelih enakopravnosti in upoštevanja razlik je zraslo zelo dobro sodelovanje med Zvezo komunistov Jugoslavije in italijansko komunistično partijo. Temelje so mu postavili Tito, Togliatti in Longo. Takšne odnose in sodelovanje z ZKJ je nadaljeval tudi Berlinguer, in jih bogatil z novimi stiki in vsebinami. Večkrat in zelo rad je prišel v Jugoslavijo ali pa sprejemal najvidnejše funkcionarje ZKJ v Italiji. To so bila prijateljska in obojestransko korisna srečanja, na katerih smo izmenjavali izkušnje in mnenja o aktualnih vprašanjih notranjih in mednarodnih odnosov.

Berlinguer je bil zelo priljubljen med jugoslovanskimi komunisti in občani. V živem spominu so mi dolgi aplavzi, ki so ga pozdravljali na kongresih ZKJ, z njimi so jugoslovanski komunisti kazali svoj odnos do IKP in veliko spoštovanje do osebnosti Enrica Berlinguerja. Tudi publiciteta, ki je pospremila novice o njegovi smrti, priča o velikem ugledu, ki ga je užival v jugoslovanski javnosti.

Pogost in ljub gost

Berlinguer se je, potem ko je postal generalni sekretar KPI udeležil vsakega kongresa ZKJ. Njegova srečanja in pogovore s Titom pomnim kot nadvse pomembne dogodke v odnosih med partijama, sploh pa niso odmevali samo v naših državah, ampak tudi v svetovni javnosti. Vem, kako zelo je Berlinguer cenil Tita kot legendo jugoslovanske revolucije in partijskega voditelja, ki je napravil odločilni preboj v iskanju novih poti za graditev socializma in navezovanje odnosov v delavskem in komunističnem gibanju. Tudi Tito je Berlinguerja zelo spoštoval in z največjim upoštevanjem jemal njegove poglede na odnose v svetu, delavskem in komunističnem gibanju ter druga pomembna vprašanja. Poleg skupne ideologije sta Tito in Berlinguerja povezovala tudi iskreno in globoko prijateljstvo in tovariško razmerje.

Berlinguer je z izjemno pozornostjo spremljal jugoslovanske izkušnje in razvoj družbenih in političnih odnosov pri nas. Zelo je cenil naše dosežke pri razvijanju samoupravljanja. Zanj to ni bil politični poskus, temveč alternativa in izvorna pot pri oblikovanju socialističnih družbenih odnosov, saj jim je pridajal največji pomen. Poznal in razumel je okoliščine, v katerih smo v Jugoslaviji oblikovali in razvijali politični sistem socialističnega samoupravljanja. Zato je imel razumevanje za težave in nasprotja v katerih smo ustvarjali ta sistem. Visoko je cenil politiko neuvršenosti in ni skrival, da so z njo prežeti tudi pogledi italijanskih komunistov na najpomembnejša vprašanja mednarodnih odnosov.

V pripravi so sledeči prazniki komunističnega tiska:

22., 23. in 24. junija

pri sekciji Pratolongo organizira krožek Pečar tradicionalni praznik Unità in Dela. V pripravi je program, ki vključuje okroglo mizo o vprašanju globalne zaščite Slovencev, nastop pevskega zbora in seveda ples! Gotovo tudi ne bo manjkal prigrizek in žlahtna kapljica.

29. in 30. junija

se bomo pa napotili v Podlonec, seveda na praznik Unità in Dela, kjer pripravljajo zanimiv program.

Za prihodnji mesec se nam obetajo še prazniki:

- V KRIŽU od 5. do 7. julija;
- pokrajinski festival v SESLJANU od 18. julija do 5. avgusta;
- v CAMPI ELISI od 28. julija do 1. avgusta;
- in mnogi drugi...

Po volitvah v Grčiji

ZRELOST GRŠKE DEMOKRACIJE

Na pravkar končanih parlamentarnih volitvah v sosednji Grčiji je prepričljivo zmagalo vladajoče Vsegrško socialistično gibanje – PASOK pod neumornim vodstvom mojstra politične obrti Andreasa Papandreua in tako vladi zagotovilo še en štiriletni mandat, nasprotnikom doma in zunaj pa najbolj otipljivo pokazalo, da ima za seboj močno podporo večine volilnega telesa.

S skoraj 46 odstotki osvojenih glasov in 161 poslanskimi mesti je PASOK izgubil le dva odstotka glasov in devet poslanskih mest in zadal hud udarec konservativcem iz Nove demokracije, čeprav so se izkazali boljše kot leta 1981 (blizu šest odstotka več glasov in 12 poslanskih mest več), vseeno pa ne dovolj dobro, da bi ogrozili lepo večino, s katero bodo socialisti Andreasa Papandreua suvereno vladali v naslednjih štirih letih.

Tretja pomembna udeleženka volilnega merjanja sil, Komunistična partija Grčije pod vodstvom veterana iz odporiškega gibanja Karilaosa Florakisa, si je pridobila skorajda 10 odstotkov glasov, enega manj kot pred štirimi leti, vendar je zaradi novega volilnega sistema obdržala spodobnih 13 poslanskih sedežev in realno možnost, da občutno vpliva na delo najvišjega zakonodajnega telesa v državi, čeprav socialisti nimajo ne potrebe ne želje, da bi jo vzeli za partnerko v vladi.

Treba je še omeniti, da so te volitve pripeljale v parlament enega predstavnika druge (notranje) komunistične partije, ki čeprav ni velika, nazorno kaže, da zamisel o komunističnem mišljenju in delovanju brez opiranja na zunanje dejavnike v Grčiji ni izumrla.

Glavna tekmeča v volivnem spopadu, PASOK in Nova demokracija, sta začela tekmo

bogato opremljena z raznovrstnim arzenalom političnih sredstev od resnih programskih postavk do drobnih prepričevalnih njepljivih posameznih kandidatov. PASOK je stopil pred volivce z zahtevo, naj mu v naslednjih štirih letih omogočijo dodajati na seznam dosedanjih dosežkov nove točke: doslej so izboljšali plače slabše plačanih delavcev in uslužbencev, zaslužki redneje spremljajo naraščanje življenjskih stroškov, izboljšali so infrastrukturo in delovanje socialnih in zdravstvenih služb, z javnimi deli in državnimi naložbami v srednja in mala podjetja so dosegli prve uspehe pri preprečevanju nadaljnjega naraščanja nezaposlenosti in nekoliko oživili gospodarsko dejavnost, povečali so državne izdatke za zidavo stanovanj, namenjenih slabše plačanemu delavstvu, dosegli prve uspehe pri podružbljanju upravljanja v velikih gospodarskih podjetjih, priznali pravice udeležencem odporniškega gibanja, posvetili več skrbi ženskam, otrokom in mladini itd.

Kar zadeva zunanjo politiko, je PASOK, namesto da bi dajal kakšne nove velike obljube, spomnil volivce, da pogodba z Američani predvideva umik tujih vojaških oporišč iz Grčije konec leta 1988, odločno zavzemanje grških pogajalcev v EGS pa je pripeljalo do »sredozemskega programa«, od katerega bodo imele Grčija, novi članici Španija in Portugalska ter Italija in Francija nemalo neposrednih koristi. Pozornost tujih opazovalcev in enotno podporo svojih simpatizerjev doma si je PASOK pridobil, s tem da je še zaostрил že prej nespravljivo stališče do sosednje Turčije, sicer blokvske sestre v paktu NATO, in opozoril, da je za grške narodne interese (vštevši grško skupnost na Cipru) največja nevarnost Ankara, ne pa soseda, ki je članica Varšavskega pakta.

Nova demokracija je na ta izhodišča socialistov odgovorila s precej poenostavljeno grško inačico »reaganomike«: zmanjšati davke tistim, ki vlagajo v razvoj zasebne industrije in s tem odpirajo nova delovna mesta, hkrati pa tudi armado potrošnikov, to pa naj bi spet pomagalo ekspanziji proiz-

vodnje, povečevalo nezaposlenost itd. Konservativci so v svojem programu ostro napadali domnevno »premočno vlogo državne birokracije«, obtoževali PASOK, da izrablja vzvode državne oblasti za ozke strankarske cilje (katera stranka na oblasti pa tega ne počne, bodisi v večji ali manjši meri!), in opozarjali Grke, da je njihov naravni zaveznik Zahod, ne pa Vzhod, kamor naj bi po njihovem vlekli državo Papandreua.

Papandreua je s to zmago dobil možnost, da v naslednjih štirih letih dodela, operacionalizira in postopoma uresniči številne postavke iz PASOK-ovega programa izpred štirih let in njegove dopolnitve, ki so bile sprejete na lanskem kongresu. Spremembe se bodo torej dogajale še naprej, posegale bodo v bistvene vidike notranje in zunanje politike, hkrati pa bo treba nasprotnikom doma in opazovalcem po svetu zmeraj znova dokazovati, da je mogoče in treba izvajati avtonomno notranjo in zunanjo politiko, pri tem pa ohranjati in spoštovati obveznosti, ki jih je Grčija prevzela na mednarodnem področju.

Nemara je najpomembnejši dosežek teh volitev dejstvo, da so socialisti zmagali enajst let po ustanovitvi PASOK-a. Vsegrško socialistično gibanje je praktično v hipu, saj v zgodovinskih razsežnostih teh enajst let res ne znese več, zraslo v trdno oporo obnovljene demokracije, politično in družbeno moč, ki ne bo vplivna samo naslednja štiri leta, saj je široko gibanje, ki bo imelo kaj povedati tudi prihodnjim rodovom.

Še en nauk: malo je držav, ki bi bile v štiridesetih letih svoje zgodovine šle skozi takšne preizkušnje kot Grčija. Okupacija in odporniško gibanje, državljanska vojna in tuja intervencija, vojaška diktatura in padec monarhije, potem pa dolgotrajno celjenje ran in postavljanje mostov med ostro ločenimi družbenimi in političnimi skupinami. Čeprav vse rane še niso zaceljene, kljub občasnim znamenjem, da se skrajna desnica še ni sprijaznila z demokratičnimi procesi v grški družbi – v minulih tednih je po Grčiji semtertja odmeval tudi polkovniški škorenj – je volilni boj pri vsej svoji ostrini in neusmiljenih medsebojnih napadih tekmecev minil v mejah meščanskega parlamentarnega fair playa, brez incidentov in izpudov, ki bi jih vsak zagovornik trde roke komaj dočkal, da bi lahko ponudil svoje »rešitve«. To priča, da se proces obnavljanja meščanske parlamentarne demokracije že sklepa, to pa je eden izmed bistvenih pogojev, zato da bodo Papandreua in njegovi socialisti lahko nadaljevali postopno preobražanje grške družbe in se približevali socialistični viziji zelene barve PASOK-a. Tudi če kdo vseh ideoloških in političnih postavk tega programa noče (in ne more) sprejeti, jih mora spoštovati kot avtentični izraz prizadevanja za napredek grške družbe.

Dušan BOGDANOVIĆ



Podobe iz sodobnega sveta

KAJ JE STRATEŠKA OBRAMBNA POBUDA?

Odkar je predsednik Reagan 23. marca 1983 pozval ameriško skupnost znanstvenikov, naj ustvari takšna sredstva, ki bodo jedrsko orožje napravila nemočno in zastarelo, se je v političnem besednjaku znašla tako imenovana SDI (strateška obrambna pobuda) ali, kakor jo radi imenujejo »vojna zvezd«.

Strateška obrambna pobuda je svojevrsten znanstveno tehnološki poseg, katerega namen je raziskati ključne tehnologije, ki naj bi omogočile v dogledni prihodnosti predvsem v vesolju ustvariti in razmestiti strateške obrambne sisteme proti balističnim raketam. Da bi zagotovili uničenje strateških raket, je torej potrebno ustvariti takšna sredstva, ki bi uničevala nasprotnikove rakete od njihove izstrelitve z različnimi, predvsem pa sestavljenimi obrambnimi sistemi.

Ta program sestavlja pet temeljnih elementov, kar usmerja raziskave in razvoj tehnologije, ki bi omogočila opazovanje, odkrivanje, identificiranje, izstrelitev in spremljanje balističnih raket.

Namen drugega elementa programa je raziskati in združiti projekt uravnanih energetskih virov. Raziskave v tem delu programa so usmerjene k laserjem, ki bi jih razmestili v vesolju in na zemlji, in k proučevanju fizike atomov.

Tretji element programa je raziskovanje orožja s kinetično energijo, ki je potrebno za uničenje balističnih raket z direktnim zadetkom. Raziskave v tem delu programa so usmerjene k tako imenovanim »pametnim izstrelkom«, ki bi jih izstrelili z zemlje ali iz vesolja. V ZDA so lani uspešno preizkusili orožje s kinetično energijo za uničevanje balističnih raket.

Četrty in najbolj tvegani del tega projekta je arhitektura sistema, koordinacija in njegovo upravljanje.

Peti segment projekta zajema raziskovanja, ki naj zagotovijo njegovo varstvo in obstanek v vseh razmerah. Tu so raziskave osredotočene tudi na razvoj tehnologije za proizvodnjo električne energije v vesolju, ki bi jo uporabili za izstrelitev protiraketnih naprav.

Pričakujejo, da bodo te raziskave že v devetdesetih letih tako napredovale, da bi se bilo mogoče odločiti o razvoju takšnega sistema. Navzlic številnim neznankam, ki še obstajajo v elementih tega projekta, na podlagi katerih bi lahko zanesljiveje skleпали o sposobnosti takšnega obrambnega sistema, je vzbudil veliko zanimanja in sprožil številna vprašanja ter postal tema, ki je ni mogoče obiti v stikih med velesilama.

Sovjetska stran je došla do Reaganovo pobudo kot pot za nevtraliziranje njenih

ofenzivnih balističnih raket, pri čemer pa bi bile ohranjene lastne, kar naj bi ustvarilo možnost za to, da se zada drugi strani jedrski udarec. Ob takšni logiki bi se torej zamajal celoten koncept odvratanja, na katerem je nad trideset let temeljilo ravnotežje jedrskega strahu. Dolej je tako ena kot druga stran verjela, da bi v primeru prvega jedrskega napada mogla druga stran v drugem napadu povzročiti nasprotniku nepopravljive izgube, prav na tem pa je tudi temeljilo jedrsko ravnotežje in v končni posledici svetovni mir.

Ameriški zavezniki in prijatelji so različno sprejeli to pobudo. ZR Nemčija, Italija pa tudi Velika Britanija so sprejele Reaganovo pobudo in izrazile pripravljenost, da se vključijo v ta velikanski znanstveno-tehnološki projekt. Le Francija je to zavrnila, ker se ravna po svojih koristih in želji, da ohrani francosko samostojno jedrsko moč. Uspešna realizacija tega projekta bi namreč povzročila, da bi bila tudi francoska jedrska udarna sila vojaško in politično presežena. Nekateri menijo, da konservativni krogi v Ameriki odločno vztrajajo pri uresničitvi SDI, da bi predvsem pahnili rivalsko silo v kar se da težaven položaj pri odločanju o alokaciji svojih virov.

Dosedanji izračuni ali, bolje rečeno, napovedi, kar zadeva sredstva, ki bi bila potrebna za raziskave v zvezi s tem projektom, so takšnih velikanskih razsežnosti, da bo dejansko tudi tako močnemu gospodarstvu, kot je ameriško, potrebna zavezniška pomoč. Ne smemo pozabiti niti tega, da imajo tako velike raziskave na opisanih in tem sorodnih področjih velik pomen za napredek znanstveno-tehnološkega razvoja, predvsem države nosilke projekta, kar je bistveno tudi pri zagotavljanju tehnološke premoči ali najmanj superiornosti v prihodnjem stoletju.

Francoski predsednik Mitterrand, ki je spoznal te in druge implikacije SDI, je sam pred kratkim dal pobudo za združitev zahodnoevropskih držav za izvedbo projekta »evreka«. Predlagana področja raziskav, ki jih zajema pobuda francoskega predsednika, so skoraj enaka kot področja, ki jih zajema Reaganov program »vojne zvezd«, dasiravno »evreko« prikazujejo kot mirovni poseg.

Počakati stvari, da bomo videli, kako bodo tekle stvari, toda že zdaj je videti povsem gotovo, da so se Američani trdno odločili, da vztrajajo pri svojem projektu.

Čas bo tudi pokazal, ali bo nadaljnja dejavnost v zvezi s tem projektom ogrozila nedavno začeta pogajanja o nadzorstvu nad oborožitvijo, ki potekajo med ZDA in ZSSR v Ženevi, vendar pa je več kot gotovo, da bo tudi druga stran, če tega že ni storila, ukrenila vse potrebno, da obdrži korak z Ameriko. Zato bo dobila v prihodnjih mesecih in letih viba oboroževalne tekme nov zamah in dinamiko, pri čemer gre tu po vsem sodeč za novo kvaliteto, tako s stališča znanosti in tehnologije kot tudi s stališča politike in dosedanjih vojaško-strateških doktrin.

Petar BOŠKOVIČ

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob poravnavi naročnine so prispevali tovariši:

iz Gorice: Fornasari Ernest 4.000, Bratina Ivan 44.000, Kozlin Avgust 14.000, Brajnik Vilma 14.000;

iz Lakotiča: Spetič Marjan 44.000; iz Doline: Canciani Sergio (363) 4.000, Sancin Viljem (215) 4.000;

iz Boršta: Petaros Mario (89) 4.000; iz Loga: Pregarc Danilo (5) 5.000; iz Bazovice: Križmančič Svetka 4.000; iz Trsta: Ferluža Francesco 4.000, Mennucci Corrado 4.000, Cunja Silja 10.000;

z Opčin: Sosič Pepi 44.000; s Kontovela: Gerlanc Angelo (441) 14.000, Kriščak Ivanka 6.000, Štoka Josip 6.000;

s Proseka: Lukša Mirko (164) 14.000, Puntar Mario (252) 4.000, Ukmar Maria (51) 4.000, Zaharija Mario (380) 5.000, Hussu Guerrino (201) 4.000, Furlan Giuseppe (ul. S. Nazario 34) 10.000, Vatovac Leopoldo 10.000; s Križa: Tratjak Boris (24) 4.000; z Gabrovca Kante Ivan (57) 9.000, Černjava Franc (60) 4.000;

z Briščkov: Blasina Giuseppe (76) 9.000; s Samatorce: Colja Vladimir (20) 4.000;

z Nabrežine center: Lansetti Giorgio (188/A) 4.000, Terzonj Maria 5.000; z Nabrežine kamnolomi: Sulčić Kristian (24) 6.000, Godnič Karlo (12/A) 4.000;

s Cerovelj: Gabrovec Marcello (43) 4.000, Peric Jože (18/A) 4.000; s Sosljana: Colja Josip 24.000;

V počastitev spomina Rozalije Ota darujeta Germano in Nevia Švara iz Boljunca L. 10.000 v sklad Dela.

V spomin na Bruna Meneghettija daruje Sancin Karlo z Boljunca 259 L. 5.000 v sklad Dela.

V spomin na ženo in mamo Ota Rozalijo darujeta mož in sinova v sklad Dela L. 50.000, v sklad Mitja Čuk L. 50.000, za skupnost Družina L. 50.000, za P.D. Prešeren iz Boljunca L. 50.000, za Zvezo borcev Boljunec L. 50.000, za sekcijo KPI Dolina L. 50.000, za mladinski zbor Glasbene matice L. 50.000, za Tržaški partizanski pevski zbor L. 50.000, za 40. obletnico slovenske šole L. 50.000, za Š.D. Breg L. 50.000.

V spomin na Zalo Ota daruje Depangher vd. Mauri Violeta L. 50.000 v sklad Mitja Čuk.

V spomin na Maksa Ota daruje žena Marija L. 50.000 v sklad Dela.

Ob 6. obletnici smrti nepozabnega tovariša Fon Luigija daruje soproga Jagoda L. 50.000 v sklad komunističnega tiska.

V počastitev spomina Rozalije Ota daruje Granduč Alojz iz Boljunca 94 L. 10.000 v sklad Dela.

FESTIVAL KOMUNISTIČNEGA TISKA PRI SV. JAKOBU



Prejšnji teden je trg Sv. Jakoba bil vsako popoldne in vsak večer nabito poln ljudi vseh starosti in vseh barv: od mladine, ki se v mestu nima kje zbirati, do upokoјencev, ki so ugotovili, da večerja stane manj na festivalu komunističnega tiska kot doma, do vernikov, ki so po maši kaj radi malo poseleli v lepo urejenem prostoru in se pridružili veselju. Seveda ni manjkalo niti reznih trenutkov, kot vidimo spodaj, kjer si v mirnem vzdušju (in ne kot med gostovanjem predstavnika Heimatdiensta) izmenjujejo mnenja Luciano Ceschia, Stelio Spadaro in Stojan Spetič.

Kdo ve kaj je šentjakobske duhovnike bolj motilo pri tem, da so s takšnimi pozabljenimi argumenti protesirali pri županu, če to, da niso našli nobenega konkretnega razloga za protest, ali to, da komunisti uspejo tako napolniti trg.



Foto M. Magajna

Namesto podlistka

(Nadaljevanje s 3. strani)

zadnje ure, državna blagajna pa se bo s tistimi borimi, spotakljivimi in do kraja izmozganimi 27.200 lirami, vrtoglavo napolnila. Dejstvo, da so industrijci, dve minuti po zaprtju volišč, odpovali draginjsko doklado, pa sploh ni važno. Je samo dokaz, v katerem grmu tiči zajec, oziroma, da prav ti lahko delajo kar hočejo, pod pretvezo, da so vselej pripravljeni na pogajanje.

Ostaja mi samo upanje: da ne bi tako spakedrane, zdravju škodljive in groženj polne volilne kampanje nikoli več doživela, da bi krivice in izkoriščanja nehali že pri majhnih pobudah posameznikov, kot je nakup plinske jeklenke, da se ne bi pri kupčkanju v vsakem povprečnem gospodarstvu zamajalo vsakokrat, ko se v gospodarstvo vmešajo izrazito politične spletke.

Ne vem čemu, a občutek imam, da je to pot moje upanje le preveč zahtevno.

mkr

P.S.: Na prihodnji prelomnici stoletja bomo bržčas dobili takega poeta, ki se bo spraševal... «Jož, kje bi vzel?» in si v isti sapi hitel odgovorjati... «I, kjer je malo, saj se sploh ne bo poznalo!»

Referendum

(Nadaljevanje s 1. strani)

logom s predstavniki najhujšega šovinizma, res ne moremo sprejeti. Mi moramo naprej po začrtani poti, ob poudarjanju še vedno veljavnega načela, da ne sprejemamo rešitev, s katerimi bi ne soglašali, po načelu «nič brez nas, nič proti nam». Tu seveda ne mislimo nekakšne «pravice do veta», za katero naj bi se ogrevala KPI, pač pa na enotno izdelana stališča naše manjšine.

Na referendumu smo se Slovenci, kot je razumljivo, ločili po razrednih in političnih interesih. To smo vedeli, saj je to osnovna značilnost našega družbenega, kulturnega, političnega in strankarskega pluralizma. Na tem pluralizmu sloni tudi možnost enotnega nastopanja, če ga znamo pravilno razumeti in spoštovati tudi to raznolikost.

Hvaležni pa smo vsem, ki so razumeli — poleg socialnega — tudi demokratično bistvo naše bitke in so se pridružili pozivom za «da». Njihova izbira nam vliva zavest, da je bila naša bitka moralno utemeljena in pravilna.